

September 2025

Politiskt PM

Att veta om fiskekvoterna 2026

Skenet bedrar – havets silver är ännu inte återtagat

I oktober är det återigen dags för **EU-förhandlingarna om fiskekvoter i Östersjön**. Från Internationella havsforskningsrådet (ICES) kommer signaler om att sillen och skarpsillen tycks ha återhämtat sig. Men ICES menar att det finns flera **osäkerheter och brister i deras bedömningar**. **EU-kommissionen har därför dragit i handbromsen** och förordar betydligt lägre kvoter jämfört med ICES råd.

Om fisken ska ha en chans måste kvoterna hållas på låga nivåer – **långt under den lägsta siffran i ICES huvudsakliga råd (Headline Advice)**. Kvoter i linje med ICES råd **tar inte hänsyn till samtliga mål och lagkrav i fiskerilagstiftningen** och är inte förenliga med ett långsiktigt hållbart fiske. **[Årets kvotförslag från kommissionen](#) är klokt och ett steg i rätt riktning** – om populationerna av sill och skarpsill ska kunna återhämta sig.

EU-kommissionens återhållsamma förslag till fiskekvoter för sill och skarpsill i Östersjön 2026 är bra och bör följas, för att:

- Sillen balanserar **fortfarande på gränsen till kollaps**
- Årets vetenskapliga råd för sillen strider mot lagen (Östersjöns fleråriga förvaltningsplan) – den så kallade **femprocentsregeln måste respekteras**
- **Osäkerheterna i ICES råd för skarpsill är ovanligt stora**

Visste du att...

Storskaligt fiske i Östersjön är en **samhälsekonomisk förlust**. Varje år förlorar vi **137 miljoner kronor**. Om förvaltningen styrs om till att återuppbygga fiskpopulationerna och begränsa det storskaliga fisket skulle samhället i stället **tjäna 260 miljoner/år**.

Källa: F, Stefan. 2025. *Internationella förebilder visar vägen mot hållbara fiskbestånd i Östersjön*. BalticWaters.

● Sillen balanserar fortfarande på gränsen till kollaps

Sillbeståndet i centrala Östersjön, havsområdet som sträcker sig från Bornholm upp till Åland och ut i Finska viken, visar signaler på viss återhämtning. [En av anledningarna till beståndets återväxt är att det har fiskats mindre](#). Trots det kan fiskekvoten komma att höjas igen – om ministerrådet inte lyssnar på kommissionens kvotförslag. Beståndet balanserar fortfarande på gränsen till kollaps. **Den lilla tillväxt som skett innebär att beståndet just nu ligger precis över gränsen där reproduktionen hotas (Blim) och fortfarande under gränsen där åtgärder ska vidtas för att återuppbygga beståndet (Btrigger)**. Därför krävs fortsatt stor försiktighet. Höjda fiskekvoter riskerar att slå ned beståndet till att åter hamna under Blim eller där det inte längre kan återhämta sig.

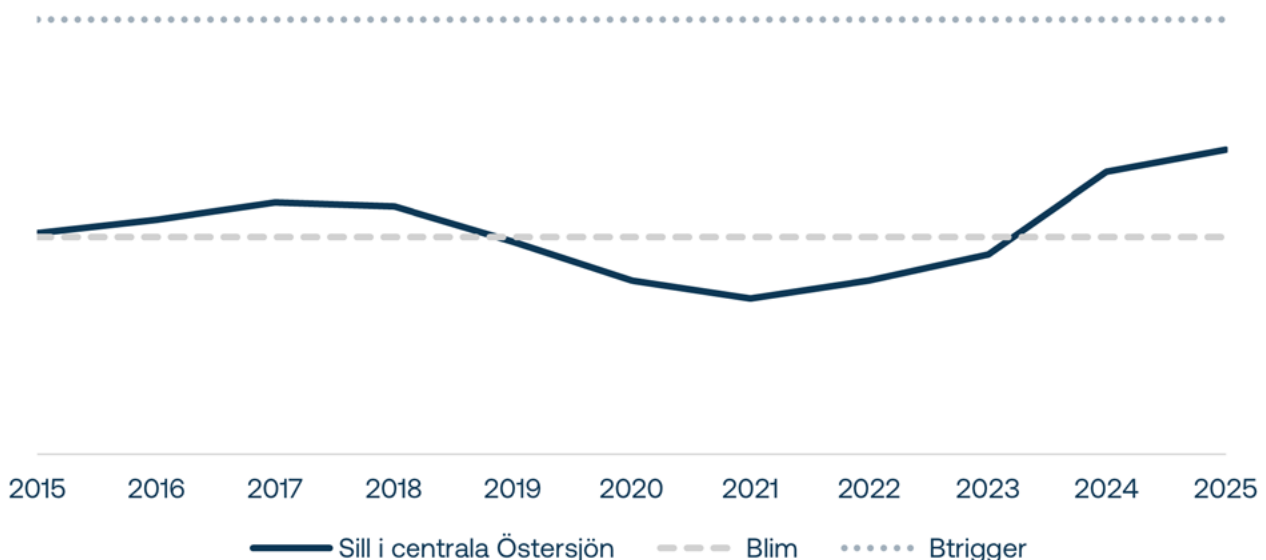
Även **sillen i Bottniska viken** befinner sig under Btrigger, och [även om inget fiske sker under 2026 så kommer beståndet inte hamna över denna gräns](#). Beståndet har minskat i 30 år på grund av ett [omfattande fiske och för att individerna inte växer sig lika stora som förr](#). Andelen äldre fiskar i beståndet är få vilket hotar reproduktionsförmågan – **men andelen skulle kunna öka med ett lägre fisketryck**.

● Årets vetenskapliga råd för sill strider mot lagen – femprocentsregeln måste respekteras

De vetenskapliga råd som ligger till grund för fiskekvoterna presenterar **ett huvudsakligt råd och flera alternativa råd**. Beroende på vilka effekter av fisket som en beslutsfattare vill se kan olika råd väljas ut och prioriteras. **I regel används det huvudsakliga rådet – men här finns flera fallgropar.**

Årets huvudsakliga råd för sill i centrala Östersjön och Bottniska viken strider mot **femprocentsregeln i EU:s fiskerilagstiftning (Artikel 4.6 i Östersjöns fleråriga förvaltningsplan)**. Regeln skyddar bestånd från att, med mindre än 5 procents sannolikhet, falla under gränsen där reproduktionen hotas (Blim). **När det huvudsakliga rådet inte räcker bör ICES alternativa råd, som beaktar femprocentsregeln, vara vägledande.** Enligt det rådet bör kvoten för [sill i centrala Östersjön inte överstiga 103 073 ton](#) nästa år, och i [Bottniska viken bör kvoten inte överstiga 25 560 ton](#). Med hänsyn till de osäkerheter som finns i råden bör **kvoterna hållas på ännu lägre nivåer** – det är anledningen till att kommissionen föreslår att en kvot på 83 881 ton för centrala beståndet.

Utvecklingen för sill i centrala Östersjön

Långt ifrån alla länder anser att femprocentsregeln ska respekteras. Under 2023 [bröt ministerrådet, inklusive Sverige, mot regeln](#) genom att fastställa en för hög sillkvot. Överträdelser av regeln skedde återigen under 2024. **Sverige och EU-kommissionen måste verka för att beslutade lagar efterlevs.**

Osäkerheterna i ICES råd för skarpsill är ovanligt stora – men kommissionens kvotförslag är bra

Skarpsillen befinner sig i dagsläget på **rekordlåga nivåer**. Mellan 2021 och 2023 uppvisade beståndet mycket oroande tecken – tillskottet av ungfiskar har aldrig tidigare varit så lågt.

[ICES råd för 2026](#) visar nu plötsligt att fiskekvoten kan höjas med 36 procent. Detta beror främst på att tillskottet av ungfiskar ser ut att ha ökat, enligt en undersökning från oktober 2024. **Men informationen är mycket osäker och har inte bekräftats.** Enligt ICES är ökningen koncentrerad till Finska viken, men eftersom skarpsill fiskas i hela Östersjön är det **svårt att veta vilken effekt ökningen tillför beståndet som helhet.**

För att kunna ta ett ansvarsfullt kvotbeslut bör ICES råd kompletteras med nya data från maj 2025. Det kräver att medlemsländerna och kommissionen efterfrågar att dessa data analyseras. I dagsläget finns dock inget som tyder på att det kommer att ske. På grund av de stora osäkerheterna i rådet [föreslår kommissionen att kvoten förblir oförändrad – ett förnuftligt förslag att följa](#). Även vid en bekräftad ökning i beståndet bör kvoten dock hållas låg för att främja beståndets återhämtning.

Hur kan ICES råd strida mot lagen?

ICES råd om fiskekvoter är ett uppdrag från EU-kommissionen som regleras via ett avtal. Enligt avtalet inkluderar det huvudsakliga rådet inte alla lagkrav, vilket innebär att det i vissa fall kan strida mot lagen.

Är det verkligen fisket som är problemet?

I debatten framhålls ofta andra orsaker än fiske till fiskpopulationernas dåliga status. Det stämmer att det är flera faktorer som påverkar fiskens utveckling, exempelvis klimatförändringar och övergödning. Men fisket påverkar också. [Enligt Havs- och vattenmyndigheten](#) är fiske den faktor som bidrar mest till våra kommersiella fiskbeståndes dåliga status. [Vad gäller säl och skarv kan de orsaka problem lokalt, men de påverkar generellt inte mer än fiske och andra miljöfaktorer.](#)

Fiskekvoterna 2026 - [ICES råd](#) och [EU-kommissionens förslag](#)

Som regel behöver kvoterna minska till nivåer under det lägsta spannet i ICES råd. Det ger fiskbestånden utrymme för återhämtning. I tabellen nedan anges samtliga siffror i ton för utvalda fiskbestånd, bortsett från lax som anges i antal individer.

Fiskbestånd	Kvot 2025	ICES råd	EU-kommissionens förslag	Kommentar på EU-kommissionens förslag
Sill Centrala Östersjön	83 881	120 378 – 157 996	83 881	Bra kvotförslag som tar hänsyn till vetenskapliga osäkerheter, beståndets dåliga status och femprocentsregeln.
Sill Bottniska viken	66 446	55 869 – 62 684	25 560	Bra kvotförslag , av samma anledningar som för sill i centrala Östersjön.
Sill Västra beståndet	788	0	394	Olyckligt men rimligt kvotförslag. Om bifångsten tas bort skulle det stoppa andra fisken.
Skarpsill	139 500	176 056 – 230 518	139 500	Bra kvotförslag som tar hänsyn till vetenskapliga osäkerheter och beståndets dåliga status.
Torsk Östra beståndet	430	0	159	Olyckliga men rimliga kvotförslag. Om bifångsten tas bort skulle det stoppa andra fisken, t.ex. fisket efter rödspätta.
Torsk Västra beståndet	266	0	42	
Lax Östersjön, exkl. Finska viken	34 787 st	30 000 st	25 487 st	För högt kvotförslag. Tar inte tillräcklig hänsyn till laxens dåliga status . Fisket bör styras mot kompensationsutsatt lax. Läs mer hos Stiftelsen för Östersjölaxen.

För ytterligare information

Konrad Stralka, VD
konrad.stralka@balticwaters.org
+46 (0)70 750 23 31

Amanda Öberg, Omvärldsanalytiker
amanda.oberg@balticwaters.org
+46 (0)70 714 81 60

Om BalticWaters

BalticWaters är en oberoende stiftelse med ett enda mål: att vårt hav ska leva. Stiftelsen genomför miljöprojekt och bedriver tillämpad forskning för att visa vilka åtgärder som kan bidra till en friskare Östersjö och livskraftiga fiskbestånd. BalticWaters verkar också för att utveckla och sprida kunskap om havet till allmänhet, myndigheter och beslutsfattare. Målet är att öka kunskapen om de utmaningar som havet står inför och bygga opinion så att beslut blir tagna och åtgärder genomförda.

Läs mer på www.balticwaters.org